

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО IST-ПРОЕКТУ TRISTAN-EAST

І. В. Вельбицький, М. Лapidot, І. Є. Нетесін, О. Л. Артеменко

Міжнародний науковий центр технології програмування ТЕХНОСОФТ Національної академії наук України та Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації Мінтрансзв'язку України
03680, Київ, проспект Академіка Глушкова, 44
тел.: (044) 526 0078, 526 0745, 522 5801, e-mail: vel@technosoft.kiev.ua

Стаття присвячена спільному міжнародному проекту TRISTAN-East (Професійне навчання та підвищення рівня обізнаності про IST-програму в країнах Східної та Південно-Східної Європи), який виконувався в 2003-2005 рр. по напрямку «Технології інформаційного суспільства» Шостої рамкової програми Комісії Європейського Союзу і є продовженням та розвитком статті, надрукованої у тематичному випуску журналу „Зв'язок” (2004, №5 (49)). У даній статті викладені методологія та основні технологічні складові реалізації проекту TRISTAN-East, тоді як у попередній основна увага приділялася опису загальних положень FP6, IST-програми та цього проекту.

The article is devoted to joint international project TRISTAN-East (TRaining of IST Multipliers and Awareness Nurturing in the 3rd Countries of EAST and South East Europe (NIS)) that was carried out from 2003 till 2005 for IST Priority of Sixth Framework Programme of European Commission. This article is continuation of the paper published in the thematic issue of „Zviazok (Communication)” Magazine (2004, №5 (49)). The methodology and main technological components of TRISTAN-East project realization are analyzed in this paper whereas in preceding article the general aspects of FP6, IST Programme and TRISTAN-East project were described.

Вступ

Шоста рамкова програма (FP6 – Sixth Framework Programme) Комісії Європейського Союзу (ЄС) [1 – 4] націлена на створення єдиного європейського дослідницького простору, на інтеграцію науки і розвиток техніки всіх європейських країн по визначених пріоритетних напрямках, серед яких одним із найбільш важливих є IST (Information Society Technology – технології інформаційного суспільства).

Зважаючи на важливість IST-напряму [5-8] для успішної реалізації всієї FP6, проект TRISTAN-East (TRaining of IST Multipliers and Awareness Nurturing in the 3rd Countries of EAST and South East Europe (NIS) – країн, які недавно стали незалежними, тобто країн Східної та Південно-Східної Європи) [1,9] націлений на сприяння розвитку кооперації підприємств і організацій NIS-країн та країн – членів ЄС у підготовці та реалізації спільних загальноєвропейських IST-проектів і як результат – збільшення кількості IST-проектів за участю NIS-країн, що подаються на конкурси FP6, в порівнянні з FP5.

Методологія реалізації проекту TRISTAN-East полягає у створенні розподіленої по країнах Європи ієрархічної багаторівневої мережі IT-консалтингових організацій, які мають певні, відповідні даному напрямку знання і дозволяють формувати або допомагати у формуванні міжнародних колективів організацій, здатних пропонувати нові інноваційні ідеї у IST-сфері, і на їх базі готувати проекти для участі у науково-технічних конкурсах Рамкових програм, що фінансуються Євросоюзом.

Головні завдання проекту

Виходячи з вищенаведеного у якості головних були визначені наступні завдання проекту TRISTAN-East:

- підвищення рівня обізнаності наукових, громадських та бізнесових кіл NIS-країн про IST-напрямок FP6;
- пошук, збір інформації та налагодження контактів з організаціями, підприємствами та фірмами NIS-країн, які бажають розробляти та реалізовувати IST-проекти разом з організаціями країн – членів ЄС;
- інформування потенційних учасників із NIS-країн про можливість кооперації з європейськими компаніями щодо підготовки та реалізації спільних проектів в рамках IST-програми FP6;
- створення IST-консорціуму, до складу якого будуть входити організації із NIS-країн і країн – членів ЄС;
- залучення підприємств і організацій NIS-країн до підготовки спільних загальноєвропейських IST-проектів;
- допомога організаціям у підготовці та подачі IST-проектів на відкриті конкурси FP6;
- сприяння пошуку партнерів із різних країн для реалізації таких проектів.

Реалізація завдань проекту TRISTAN-East виконувалась його учасниками – Національними контактними пунктами (NCP – National Contact Point) по IST-напрямку в NIS-країнах разом з організаціями-консультантами з країн – членів ЄС за підтримки організацій-*multipliers* [1], які сприяють поширенню знань про FP6, що приводить до збільшення кількості учасників у цій програмі. Пошук та відбір організацій, спроможних та бажаючих виконувати у своїй країні роль організацій-*multipliers*, був одним із завдань Національних контактних пунктів, а навчання щодо формування знань про IST-програму FP6 та підготовки проектів на конкурси цієї програми - основним завданням висококваліфікованих консультантів із країн – членів ЄС.

Учасники проекту

Учасниками (партнерами) проекту було 19 організацій із 18 країн, а саме:

Асоційований член ЄС:	Ізраїль	Euro-Consultants (Israel) Ltd
5 країн – членів ЄС:	Австрія	Buero fuer Internationale Forschungs - Und Technologiekooperation - BIT
	Франція	Essor Europe
	Німеччина	Gesellschaft für Technologieförderung Itzehoe mbH - IZET
	Італія	INNOVA S.P.A.
	Греція	Euroconsultants S.A. та Southeastern Europe Telecommunication & Informatics Research Institute – INA
12 NIS-країн:	Україна	TECHNOSOFT, International Software Technology Research Center
	Росія	Institute of Operating Systems – IOS
	Білорусь	Centre of Information Technology - CIT
	Молдова	Academy of Science of Moldova
	Азербайджан	Baku Scientific & Training Centre - BSTC
	Вірменія	Institute for Informatics & Automation Problems
	Грузія	MESI Ltd. – Tbilisi State University
	Македонія	Ministry of Education & Science - MIES
	Боснія-Герцеговина	Ministry of Foreign Affairs / Department of Scientific & Technologic Co-operation - DISTC
	Хорватія	Government Office for ICT Development - GICT
	Албанія	Telecommunications Regulatory Agency of Albania - TRARD
	Сербія та Чорногорія	YUINFO

Україну в проекті представляв Міжнародний науковий центр технології програмування (МНЦТП) ТЕХНОСОФТ Національної академії наук України та Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації Міністерства транспорту та зв'язку України .

Координатор проекту – ІТ-компанія з Ізраїлю (Ізраїль є асоційованим членом ЄС, тому його організації мають право бути координаторами проектів), керівник проекту – професор М. Лапі дот.

Організації з країн – членів Європейського Союзу виступали в ролі професійних консультантів для партнерів з NIS-країн. За кожною такою організацією було закріплено 1-3 країни (рисунок).

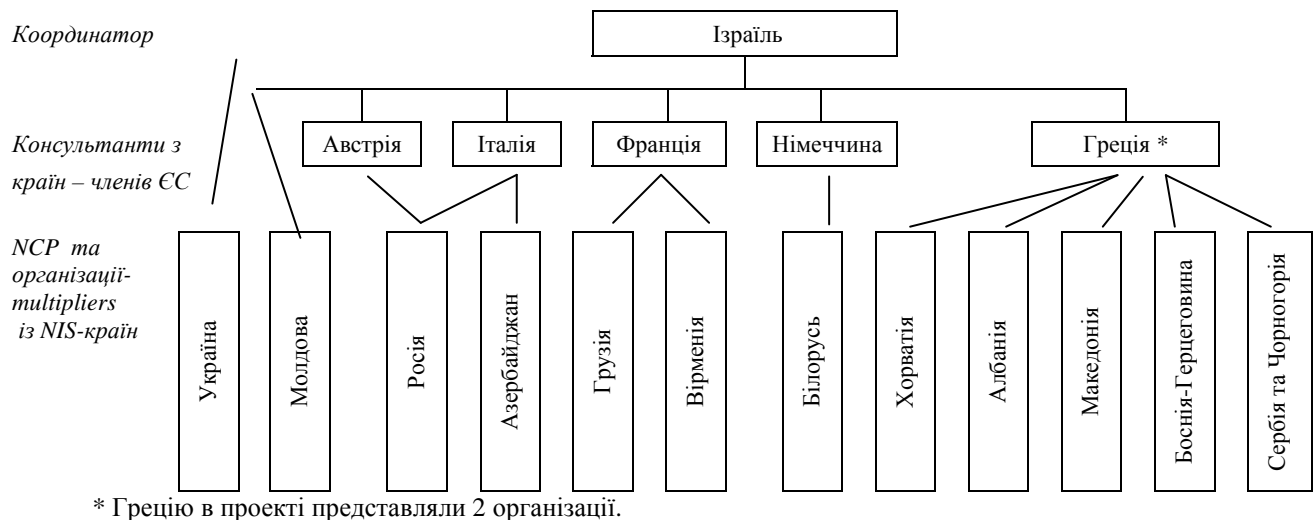

Рисунок. Структурна схема зв'язків між партнерами проекту TRISTAN-East на рівні країн

Основні технологічні складові реалізації проекту

Всі роботи в рамках проекту були розбиті на технологічні складові з визначенням строків реалізації (таблиця) та відповідальних за їх виконання.

Назва роботи	Строки, місяці				
	1-6	7-12	13-18	18-24	25-26
Керування проектом	█				
Розробка та підтримка глобального веб-сайту		█			
Відбір потенційних організацій-multipliers в NIS-країнах	█				
Проведення семінарів з навчання та кінцевого відбору організацій-multipliers		█			
Проведення навчальних сесій для відібраних організацій-multipliers		█	█		
Підвищення рівня професійної підготовки NCP та організацій-multipliers в NIS-країнах		█	█	█	
Розповсюдження інформації про IST-програму FP6 і проведення робіт, направлених на підготовку IST-проектів		█	█	█	█
Оцінка результатів проекту					█

Розглянемо більш детально кожен складову.

Керування проектом

Ефективне керування проектом для успішної його реалізації є однією з найбільш відповідальних складових і вимагає значних професійних та організаторських здібностей, неабияких зусиль, а також вміння своєчасно уникнути небажаних ситуацій.

Керування проектом TRISTAN-East здійснювалося його координатором – досвідченою ІТ-консалтинговою організацією Euro-Consultants Ltd. з Ізраїлю.

В обов'язки координатора входило:

- створення та підтримка в актуальному стані плану керування проектом;
- постійний контроль за ходом виконання проекту;
- вирішення конфліктних ситуацій та подолання проблем, які виникали під час реалізації проекту;
- постійні контакти з представниками Комісії ЄС – кураторами проекту;
- фінансове адміністрування;
- керування процесом розповсюдження та використання результатів проекту;
- підготовка загальних періодичних звітів та фінансової звітності, їх своєчасна передача в Комісію ЄС;
- інші питання.

Важливим моментом у керуванні проектом була організація робочих нарад представників усіх учасників. Ці наради давали можливість аналізувати поточний стан виконання проекту, досягнутий прогрес, а також безпосередньо обговорювати та вирішувати всі проблемні та спірні питання. За весь час реалізації проекту відбулося 5 таких запланованих нарад, на яких усі учасники робили презентації про проведені семінари та навчальні сесії.

У ході кожної наради учасники обговорювали недоліки в роботі та намагалися відшукати способи їх усунення, обмінювалися кращим досвідом, складали плани на наступний період тощо.

За вимогою Комісії ЄС наприкінці проекту відбулася додаткова 6 нарада.

Розробка та підтримка глобального веб-сайту

Для представлення інформації про проект TRISTAN-East та хід його виконання координатором за підтримки всіх учасників розроблено глобальний англomовний веб-сайт: <http://www.tristaneast.net>, що постійно підтримується в актуальному стані. Крім даних про проект на веб-сайті надана інформація про Шосту рамкову програму, IST-напрямок та конкурси, які проводяться по цьому напрямку.

Окремий розділ присвячений партнерам проекту, які самостійно готували та подавали інформацію про розвиток IST у своїй країні, про діяльність своєї організації та відібраних організацій-multipliers.

На сайті розміщені документи, які можуть знадобитися в процесі підготовки IST-проектів для їх подачі на конкурси, корисні посилання на веб-сторінки з різноманітною інформацією про FP6, IST-напрямок, IST-конкурси тощо.

Сайт містить також базу даних організацій, які є потенційними партнерами для реалізації спільних IST-проектів як у Шостої рамковій програмі, так і в інших науково-дослідних програмах Європейського Союзу. Пошук партнера з будь-якої європейської країни можна здійснити після заповнення відповідної форми. Доповнювати цю базу мають право тільки Національні контактні пункти.

Ще один інформаційний розділ веб-сайту включає зовнішні звіти про виконання етапів проекту.

Відбір потенційних організацій-multipliers в NIS-країнах

Основною метою цього етапу було детальне опрацювання всіх необхідних інформаційно-аналітичних матеріалів Шостої рамкової програми Комісії ЄС, робочої програми IST-напряму, проекту TRISTAN-East і пошук Національними контактними пунктами із NIS-країн потенційних організацій-multipliers та відбір серед них таких, що найбільш відповідають завданням проекту.

Пошук та відбір потенційних організацій-multipliers є складним завданням, тому він виконувався під керівництвом австрійської компанії ВІТ, яка має значний досвід консультування у сфері IST та є визнаним лідером серед усіх Національних контактних пунктів в ЄС.

Спочатку представниками компанії ВІТ за допомогою консультантів із країн ЄС та NCP із NIS-країн були розроблені відповідні критерії для попереднього відбору організацій-multipliers. Критерії були поділені на 2 категорії: обов'язкові та додаткові.

До обов'язкових критеріїв відносяться:

- велика зацікавленість в участі у проекті TRISTAN-EAST (з метою підвищення статусу своєї організації, отримання в подальшому фінансових вигод чи з будь-яких інших причин);
- наявність загальних знань про технологічні галузі (телекомунікації, програмне забезпечення та ін.);
- наявність налагоджених контактів з організаціями, які можуть бути зацікавлені в участі у міжнародних проектах під егідою Європейського Союзу;
- можливість виділяти людські та інші ресурси для цієї роботи;
- достатнє володіння англійською мовою співробітниками, які будуть безпосередньо зайняті в проекті;
- добре володіння комп'ютером (зокрема, MS-Office), знання Інтернету, наявність виділеного Інтернет-каналу для обміну великими обсягами інформації.

Додаткові критерії (переваги) при проведенні відбору:

- попередній досвід участі в ЄС-проектах;
- попередні контакти з європейськими компаніями;
- досвід консультування щодо підтримки міжнародних та національних проектів;
- вид організації: мале/середнє підприємство, навчальний чи науковий заклад, приватна компанія;
- наявність додаткового бізнесу;
- територіальне розміщення відносно основних потенційних клієнтів.

Далі Національні контактні пункти в NIS-країнах склали списки консалтингових організацій сфери інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які могли б претендувати на роль організацій-multipliers, та робили розсилку відповідного інформаційного листа й анкети.

Отримані від зацікавлених організацій анкети детально аналізувались, після чого здійснювався відбір тих, які найбільше відповідали розробленим критеріям.

Всі відібрані потенційні організації-multipliers були запрошені на семінар в своїй країні. Його метою були інформування та навчання стосовно FP6 і IST-програми, цілей проекту TRISTAN-East, а також кінцевий відбір 2-3 організацій-multipliers, які будуть задіяні в проекті і яким надалі буде надаватися консультаційна допомога.

Важливу частину робіт цього етапу склали збір інформації та підготовка кожним учасником із NIS-країни англійських матеріалів про стан розвитку IST-галузі країни з метою виявлення її слабких і сильних сторін та визначення сфер, на яких доцільно акцентувати увагу і які потрібно розвивати в першу чергу. Аналіз здійснювався за наступними параметрами:

- загальна характеристика сфери ІКТ;
- статистичні дані, що характеризують IST-ситуацію в країні з 1995 по 2002 роки;
- державна політика в ІКТ-галузі;
- навчальні та наукові заклади сфери ІКТ, їх основні напрямки діяльності;
- електронна інфраструктура (фіксований телефонний зв'язок, мобільний зв'язок, Інтернет тощо);
- стан використання е-освіти, е-медицини, е-комерції, е-бізнесу;
- інші фактори.

Підготовка цих матеріалів здійснювалася шляхом розробки потенційними організаціями-multipliers так званих SWOT-аналізів (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – слабкі та сильні сторони, можливості та загрози).

IST-галузі своєї країни і проводилася для визначення ступеня розуміння цими організаціями поточного стану розвитку IST-галузі, їх володіння ситуацією та відповідними знаннями.

В рамках проекту консультантами із країн – членів ЄС постійно здійснювалися допомога, навчання та підтримка відібраних організацій-multipliers.

З метою демонстрації вигод від участі в проектах, які фінансуються Європейським Союзом, були випущені англомовні брошури, що містили підготовлену кожним учасником інформацію про позитивний попередній досвід реалізації таких проектів за участю NIS-організацій.

Проведення семінарів з навчання та кінцевого відбору організацій-multipliers

В кожній NIS-країні професійні консультанти з країн – членів ЄС проводили семінари для потенційних організацій-multipliers з метою кінцевого відбору організацій, які найбільше підходять на роль multipliers.

Мета семінару полягала не тільки в ознайомленні потенційних організацій-multipliers з FP6 (огляд, загальні правила, інструменти реалізації проектів, відмінності від FP5, європейський дослідницький простір, участь NIS-країн тощо) та IST-програмою (основні напрямки досліджень, конкурси проектів тощо), але й у навчанні тому, як проводити кампанію по формуванню знань про IST-програму у своїй країні та допомагати в підготовці конкурентних проектів.

Тривалість семінарів коливалася від 4 до 5 днів залежно від ступеня підготовки та обізнаності потенційних організацій-multipliers про FP6. Для ознайомлення з діяльністю кожної організації-учасника проводились короткі комп'ютерні презентації.

Попередньо була розроблена та узгоджена програма семінару з урахуванням результатів аналізу анкет потенційних організацій-multipliers, надісланих консультантам перед семінаром для оцінки рівня знань про FP6 і прийняття рішення, у якому руслі проводити семінар.

Для прискорення та полегшення навчального процесу був визначений список документів, з якими організаціям-multipliers необхідно було ознайомитися перед початком роботи.

Особлива увага на семінарі приділялася навчанням організацій-multipliers підготовці IST-проектів для їх подачі на конкурси IST-програми з метою подальшої реалізації з іноземними партнерами. Основні аспекти такого навчання:

- аналіз стратегічних цілей, виходячи з яких можна проводити дослідження в рамках об'явлених конкурсів;
- вибір інструменту реалізації проекту;
- пошук партнерів та побудова консорціуму;
- вибір фінансової моделі та визначення долі фінансового вкладу Комісії ЄС тощо.

Дуже важливим моментом проекту є розуміння організаціями-multipliers своєї ролі в ньому. Саме тому на семінарі детально розкривалися їх роль та значення, а також те, як допомагати своїм партнерам в підготовці спільних загальноєвропейських проектів, як інформувати їх про FP6, IST-програму, IST-конкурси, можливість кооперації із організаціями IST-галузі інших країн.

Окремо було виділено формування та поповнення бази даних IST-консорціуму, створюваного в рамках проекту TRISTAN-East і до якого могли ввійти всі організації, бажуючі брати участь у проектах Європейського Союзу.

Щоб дізнатися, як організації засвоїли викладений матеріал, а також їх відношення до ролі multipliers, в кінці семінару їм було запропоновано знову заповнити анкети, котрі потім аналізувалися консультантами.

Відбір організацій-multipliers – дуже відповідальне та зважене завдання, тому що від їх якісного вибору залежала вся подальша реалізація цілей проекту. Саме тому кінцевий відбір проводився не тільки на основі вражень консультантів про роботу цих організацій та за результатами кінцевих анкет, але й на основі детального вивчення SWOT-аналізів IST-галузі країни, підготовлених потенційними організаціями-multipliers протягом двох тижнів з дня закінчення. З метою розробки якісного змістовного SWOT-аналізу ще на семінарі була проведена попередня консультація та підготовка.

Отже, проведення семінару дало можливість побачити потенційні організації-multipliers в роботі, оцінити рівень їх знань про FP6 та IST, бажання (готовність) та можливість працювати в рамках даного проекту.

Проведення навчальних сесій для відібраних організацій-multipliers

З метою підвищення професійності відібраних організацій-multipliers в кожній NIS-країні було проведено дві навчальні сесії, на яких консультанти деталізували матеріал, викладений на семінарі. Ці сесії проходили з проміжком приблизно півроку, а їх тривалість, як і семінару, коливалася від 3 до 5 днів.

Для того щоб організації-multipliers мали змогу попрацювати з консультантами віч-на-віч, формат сесій відрізнявся від формату семінару. Якщо на семінарі всі дні консультанти працювали з усіма організаціями-multipliers разом, то на сесії перші 1-2 дні були спільними, а наступні 2-3 – окремими для кожної організації.

На спільних зустрічах організації-multipliers мали можливість почерпнути нову інформацію та отримати консультації щодо підвищення рівня обізнаності про IST-програму FP6 серед своїх партнерів і колег та їх залучення до IST-проектів. Основна ж увага в ці дні приділялася навчанням з підготовки конкурентних IST-проектів для їх подачі на IST-конкурси (IST Call) ЄС, обговоренню стратегічних цілей відкритого на той час

основного конкурсу IST-проектів. У якості прикладу організаціям-multipliers демонструвалися проекти, які вже успішно пройшли той чи інший конкурс і були погоджені для фінансування Комісією Європейського Союзу.

Робота консультантів в наступні дні з кожною організацією-multipliers окремо давала можливість втілити всі отримані знання на практиці та отримати практичні навички підготовки проектів. Для цього проводилася спільна оцінка ідей та обговорення IST-проектів, заздалегідь підготовлених організаціями-multipliers на конкретний відкритий конкурс.

З метою аналізу потенційних можливостей організацій-multipliers та виявлення недоліків в роботі в кінці сесій підводилися підсумки роботи, розроблялися рекомендації щодо подолання цих недоліків та обговорювалися подальші плани роботи.

Підвищення рівня професійної підготовки NCP та організацій-multipliers в NIS-країнах

Розробка IST-проектів – це дуже кропітка робота, яка вимагає певних навичок, вмінь та знань стосовно як самого процесу розробки, так і предметної області, якій він присвячений. Цілком зрозуміло, що в ході розробки таких проектів у Національних контактних пунктів та організацій-multipliers із NIS-країн виникали запитання, які не були розкриті на семінарі та сесіях. Тому на глобальному веб-сайті був створений спеціальний розділ „Е-навчання”, в якому наводилася вся основна інформація щодо розробки IST-проектів та конкурсів, на які ці проекти мали подаватися. Також в цьому розділі регулярно розміщувалися інформаційні листи, де викладалися основні новини IST-програми FP6 та список подій, що відбулися в рамках цієї програми.

Найбільш цікавою частиною розділу „Е-навчання” є підрозділ з великою кількістю запитань щодо розробки IST-проектів, які зустрічаються найчастіше, а також відповідей на них. Запитання та відповіді в цей розділ підбирали, виходячи з власного досвіду, розробники сайту – професійні консультанти з Ізраїлю.

У разі, якщо з поданого матеріалу хтось із учасників проекту із NIS-країн не міг з'ясувати те, що його цікавило, він міг написати власне запитання. Відповіді на ці запитання давали будь-хто із професійних консультантів-учасників проекту, а найчастіше з боку лідера NCP - австрійської компанії ВІТ. Таке спілкування в інтерактивному режимі дуже корисне, оскільки допомагало учасникам не відчувати себе забутими, не розгубитися і своєчасно отримати необхідну відповідь.

Розповсюдження інформації про IST-програму FP6 та проведення робіт, направлених на підготовку IST-проектів

Це практичний етап реалізації проекту, який на відміну від інших складових передбачав вже не підготовку та навчання Національних контактних пунктів і організацій-multipliers, а виконання ними одного з основних завдань проекту – професійного інформування широких наукових, громадських та бізнесових кіл своєї країни про можливість кооперації з європейськими компаніями щодо підготовки та реалізації спільних проектів в рамках IST-програми FP6 та передачу отриманих в рамках TRISTAN-East знань і навичок щодо підготовки таких проектів. Мета цієї роботи – розширення участі компаній NIS-країн у IST-програмах Європейського Союзу.

Для розповсюдження інформації Національні контактні пункти і організації-multipliers використовували різні способи формування знань про ту чи іншу сферу діяльності. Серед них:

- підготовка та розсилка інформаційних листів;
- проведення інформаційних днів та круглих столів;
- інформування відвідувачів тематичних конференцій, семінарів, виставок тощо;
- виготовлення рекламних матеріалів та брошур;
- підготовка публікацій в тематичних журналах;
- консультування.

Для досягнення позитивного результату від усіх заходів необхідне правильне та достовірне подання інформації. Тому учасники підходили до процесу підготовки таких матеріалів дуже відповідально та зважено. Детально вивчалися всі аспекти Шостої рамкової програми, які необхідно було донести до читачів та слухачів. Це стосувалося як пріоритетних напрямків досліджень IST-програми, так і тематики конкурсів, що відкривалися у рамках цієї програми, а також підготовки проектів тощо.

Найбільш дієвими способами інформування були, звичайно ж, проведення інформаційних днів і круглих столів та участь у тематичних конференціях, семінарах, виставках, що давало можливість не тільки розповсюджувати рекламні та інформаційні матеріали, але й особисто спілкуватися з представниками різних компаній та організацій з метою виявлення їхніх можливостей та потреб у кооперації Схід/Захід.

Щоб привернути увагу закордонних компаній до своєї країни Національні контактні пункти брали участь у деяких міжнародних виставкових заходах та конференціях, на яких розповсюджували інформацію про тенденції розвитку та потенціал вітчизняної IST-сфери.

Ще одним вдалим способом інформування було створення Національними контактними пунктами локальних веб-сайтів, які містили основну необхідну інформацію мовою своєї країни.

З метою ознайомлення з успішно реалізованими проектами готувалися також матеріали про участь вітчизняних організацій в проектах, відібраних Комісією ЄС за результатами оцінки незалежних експертів. Ці матеріали наводилися в якості прикладів.

Національні контактні пункти готували також презентації про організації-multipliers з метою їх представлення широким колам IST-сфери своєї країни.

Під час перебування консультантів в NIS-країні для налагодження міжнародних контактів організовувалися їх зустрічі з вченими та представниками IT-компаній.

Для полегшення пошуку партнерів для майбутніх IST-проектів в рамках TRISTAN-East було створено європейський IST-консорціум, до складу якого ввійшли партнери з країн – членів ЄС і NIS-країн, зацікавлені в реалізації спільних загальноєвропейських проектів щодо використання інформаційних і телекомунікаційних технологій в усіх сферах діяльності.

Щоб залучити вітчизняні компанії до даного IST-консорціуму, Національні контактні пункти і організації-multipliers здійснювали пошук та налагоджували контакти з організаціями, які бажали взяти участь у науково-технічних проектах ЄС. Отримана від них інформація заносилась в розроблену базу даних створюваного IST-консорціуму.

Не менш важливим та відповідальним завданням цього етапу була практична допомога при підготовці проектів, а саме:

- визначення його ідеї та відповідності стратегічним цілям відкритого конкурсу;
- вибір інструмента реалізації проекту;
- пошук закордонних партнерів для реалізації проекту;
- пошук координатора проекту, яким може бути тільки компанія із країн – членів ЄС і країн – асоційованих членів ЄС;
- підготовка та збір всіх необхідних документів;
- написання проекту;
- визначення способу подачі проекту на конкурс;
- інші питання.

Допомога здійснювалася при підготовці частини проекту, якщо організація приєднувалася до консорціуму, сформованого партнерами з Європейського Союзу, і при розробці всього проекту, якщо вона сама його ініціювала.

Оцінка результатів проекту

Щоб зрозуміти, як реалізується проект та виконуються поставлені завдання, учасники постійно здійснювали оцінку діяльності та досягнутих результатів.

Кожні півроку всі учасники проекту надсилали координатору звіти про проведену в цей період роботу, на основі яких формувалася кінцевий звіт, який після узгодження з усіма учасниками надсилався в Комісію ЄС.

Кожен етап проекту також закінчувався написанням звіту, який містив аналіз та оцінку досягнутих результатів і рекомендації щодо подолання виявлених недоліків і удосконалення наступної роботи.

З метою оцінки того, успішним був проект чи ні, за пропозицією кураторів проекту з Комісії ЄС було прийнято рішення про продовження його дії на два місяці та проведення в цей період додаткової дводенної наради партнерів проекту та представників Комісії ЄС, відповідальних за належне його виконання. На нараді учасники зробили доповіді про проведену роботу та розповідали про значення реалізації цього проекту для своєї країни. Також була проаналізована участь кожної NIS-країни у IST-конкурсах FP6 і доведено, що головна мета TRISTAN-East – збільшення кількості IST-проектів, які подаються NIS-країнами на IST-конкурси FP6, у порівнянні з FP5, – досягнута.

За результатами наради на основі оцінки підбитих підсумків роботи всіх учасників проекту та аналізу результатів, отриманих у ході виконання проекту, представники Комісії ЄС визнали проект успішним.

Висновки

Реалізація завдань проекту TRISTAN-East була дуже корисною для фахівців та спеціалістів NIS-країн, оскільки дозволила не тільки дізнатися про можливість участі у підготовці та реалізації науково-технічних проектів за IST-напрямком в рамках програми, яка фінансується Комісією Європейського Союзу, але й отримати теоретичні знання та практичні навички підготовки таких проектів.

З метою подальшого розвитку цієї діяльності всіма учасниками було прийнято рішення про підготовку другої фази проекту – TRISTAN-East Phase II, офіційними учасниками якого зможуть бути Національні контактні пункти і всі бажаючі організації-multipliers, відібрані в поточному проекті. Також було вирішено організувати спеціальну мережу East-West connEction Network із Національних контактних пунктів країн – членів ЄС і NIS-країн та організації-multipliers, які будуть продовжувати та розвивати роботи, розпочаті в ході проекту TRISTAN-East, у тому числі стосовно нової програми FP7 на 2007-2013 рр. [10].

Автори сподіваються, що результати, викладені в даній статті, будуть корисними для тих, хто планує підготовку міжнародних проектів координаційного типу або має намір приєднатися до консорціуму організацій, зацікавлених в участі в науково-технічних проектах IST-напрямку рамкових програм ЄС.

1. *Вельбицький І. В., Нетесін І. Є., Волохович О. Л.* Міжнародний проект TRISTAN-EAST: технології інформаційного суспільства у Шостій рамковій програмі Єврокомісії // Зв'язок. – 2004. – №5(49). – С. 26-29
2. *Шоста* рамкова програма ЄС. – <http://fp6.cordis.lu/fp6/home.cfm>
3. *Пріоритетні* тематичні напрямки FP6. – <http://www.cordis.lu/fp6/activities.htm>
4. *Конкурси* заявок на участь у спільних загальноєвропейських проектах. – <http://fp6.cordis.lu/fp6/calls.cfm>, http://europa.eu.int/comm/research/fp6/calls_en.cfm
5. *Information Society Technologies.* A thematic priority for R&D under the specific programme “Integrating and strengthening the European research area” in the Community sixth framework programme. 2005-06 Work Programme. – 104 p. – <http://www.cordis.lu/ist>
6. *Morrón M.* The European Union’s Information Society Technology Program in FP6: Standard Version 1.2. 2004, 8 April. – 221 p. – <http://www.iserd.org.il/ist/documents/Bookfp6.pdf>
7. *IST-напрямок* в Шостій рамковій програмі. – <http://www.cordis.lu/ist/>
8. *Конкурси* по IST-програмі. – <http://www.cordis.lu/calls/ist/>
9. *Training of IST Multipliers and Awareness Nurturing in the 3rd Countries of EAST and South East Europe.* Annex 1 of the Contract IST-2001-37676. – 2002, December. – 70 p.
10. *Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council concerning the Seventh Framework Programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007 to 2013) / Commission of the European Communities.* – Brussels, 2005, 6 April. – 106 p. – <http://www.cordis.lu/fp7/>